

Andreas Kloke¹

Grekland: Accelererande kris och kapitalistiskt barbari

Grekland under den nya regeringen: *Accelererande kris och kapitalistiskt barbari*

Nyligen avgick Greklands premiärminister Papandreou och resultatet av regeringskrisen blev tillsättandet av en ”bred interimregering” under Lukas Papademos med deltagande av det socialdemokratiska PASOK, högerpartiet Ny demokrati samt yttersta högerpartiet LAOS. Det blev resultatet av den fars som i själva verket var den politiska elitens eget maktspel. De reformistiska partierna KPG (KKE) och SYN/Syriza kräver nu att val utlyses omedelbart.

I denna artikel, skriven av en grekisk revolutionär socialist, skärskådas den nya regeringen, hur den kapitalistiska krisen nu accelererar, och perspektiven för fortsatt folklig kamp mot det rådande elitstyret.

Efter flera dagar av smutsiga gräl, intriger och förhandlingar bakom kulisserna, nåddes den första november en överenskommelse om att utse Lukas Papadimos, en toppbankir som åtnjuter det absoluta förtroendet hos de härskande klasserna i Europa och IMF, till ny regeringschef. Kampen om den nya regeringen och dess premiärminister började när det politiskt redan uträknade PASOK:s parlamentsgrupp (som minskat från 160 till 152 röster) bekräftade sitt ”förtroende” för Papandreous regering den fjärde november. Då tillkännagav Papandreou bildandet av en koalitionsregering. Hela proceduren bröt mot konstitutionen (vilket väldigt få bryr sig om under de aktuella omständigheterna) eftersom Papandreou inte ens hade lämnat in sin avskedsansökan.

“Demokrati” på reträtt

Med installationen av den nya regeringen blir det tydligt att till och med de sista resterna av den så kallade demokratin (”folkstyret”), inom ramarna för borgerligt parlamentariskt styre, är på väg att elimineras – och det effektivt och skoningslöst. Denna tendens till auktoritärt agerande når en nivå som ingen någonsin hade väntat sig. Papandreous tillkännagivande av en folkomröstning om de överenskommelser med den så kallade trojkan (EU, IMF och Europeiska centralbanken) som nåtts den 27 oktober avblåstes snabbt efter ingripande från Merkel, Sarkozy & co .

Högeroppositionspartiet Ny Demokrati, som alltid har hållit distans till regeringens politik, tvingades av trojkan att bilda en koalitionsregering med PASOK under en ny premiärminister. Således blir den grekiska republiken, även officiellt, en regim som uteslutande bryr sig om nationella och internationella bankirers vinster. I grund och botten ville ingen ta ansvar för de ångväldsliknande åtstrammingsåtgärder som skall vidtas av den nya regeringen i enlighet med gällande ultimatum från Bryssel och Berlin. Hela affären är särskilt generande för Ny Demokrati, som enligt opinionsundersökningar ligger minst sju procentenheter före PASOK och förväntas få 22 procent i ett val. Men partiet kommer snart att förlora denna gynnade ställning till följd av sitt regeringsdeltagande.

Efter en lång tid – och utan att ha blivit tillfrågade – ställs den grekiska befolkningen återigen

¹ Andreas Kloke är en ledande medlem av OKDE-Spartakos, den grekiska sektionen av Fjärde Internationalen. Han har varit en regelbunden medarbetare i *International Viewpoint* och *Inprekorr* sedan 2000.

inför ministrar som representerar den yttersta högern (tre ledamöter) plus en uppenbart fascistisk minister (vid namn Voridis) och medlemmar i det rasistiska LAOS-partiet. De misslyckade PASOK-företrädarna, bland dem särskilt den hatade ekonomiministern Venizelos, innehar samtliga viktiga ministerposter. Ministerteamet utökas med en del redan kasserade före detta PASOK- och Ny Demokrati-ministrar. Det är därför uppenbart att bara en mycket ordinär regeringsombildning har genomförts och inget verkligt nytt kan förväntas.

För första gången är de tre systemförsvarande partierna, PASOK, ND och LAOS, kollektivt ansvariga för ”promemoria-politiken” som den stora majoriteten av befolkningen betraktar som misslyckad och bedräglig. Detta bådår inte gott för det borgerliga politiska systemet framtid i Grekland, i synnerhet inte för dess demokratiska fasad. Det är också ett dåligt tecken att denna regering är fast besluten att hålla kvar Grekland i eurozonen, eftersom det är mycket troligt att euron inte längre kan räddas. Denna regering kommer snart vara utsliten och det finns stor anledning att befara att valen kommer att ”skjutas upp” på obestämd tid.

Den förda politikens katastrofala effekter

PASOK-regeringen plundrade landet på mindre än två år, genom en aldrig tidigare upplevd räd av förödelse, som drev Grekland till ruinens brant i delat ledarskap med trojkan, det vill säga de härskande klasserna i Europa och USA och deras regeringar. Detta monstruösa bedrägeri, en stöld av tiotals miljarder från arbetande människor, de socialt missgynnade, men också den tidigare ”medelklassen”, tjänar inga andra än borgenärerna, dvs den nationella och internationella finansiella oligarkin som skamlöst fortsätter att berika sig själv.

Samtidigt spred de styrande och mainstream-medierna medvetet illusionen att det misslyckade globala finansiella systemet och därmed det globala kapitalistiska systemet, kan räddas genom denna sorts manövrerande. Det kan redan förutses att andra länder, som Italien, Spanien, Portugal, Irland, Storbritannien och även Frankrike, kommer att följa den grekiska ”modellen” steg för steg. Men ingen kan förklara hur euron kan räddas i den här situationen och hur resten av EU-länderna kan undvika den allmänna utarmningsprocessen. Nästa europeiska lågkonjunktur har redan börjat.

I Grekland har den ekonomiska nedgången nått 15 procent under de senaste två åren. Förlusten av löner och pensioner uppgår till 40 procent eller mer. Hundratusentals arbetstillfällen har gått förlorade, arbetslösheten galopperar, arbetarrättigheter som kollektivavtal har nyligen avskaffats till förmån för obegränsad godtycklighet från arbetsgivarnas sida. Statlig egendom, i princip nationell sådan, kommer att privatiseras och helt avvecklas under oacceptabla förhållanden. Det offentliga hälsosystemet är nedmonterat och 50 procent av landets sjukhus kommer att stängas. Åtstramning påtvingas det offentliga skolväsendet. Universiteten ska säljas till storkapitalet.

Den materiella fattigdomen åtföljs av en mental depression i masskala. Självordsfrekvensen når rekordnivåer. Tusentals människor försöker få psykiatrisk vård utan att ha råd att betala för det. Man kan säga om Grekland att det kapitalistiska samhället, som ”framgångsrikt” avreglerats under de senaste decennierna, återigen har blivit dödsbringande. Den unga generationen har inga framtidsutsikter och de ”tursamma” som får arbete kommer att erbjudas futtiga löner på mellan 400 och 700 euro.

Kapitalistisk plundring och socialt motstånd

Sedan september är det uppenbart för alla att memorandum-politiken (beteckning för diktaten från trojkan), som påstås syfta till att rädda euron och banksystemet men också att skydda Grekland ”från konkurs” och insolvens medmera, är ett bottenlöst håll. Det innebär ingenting

annat än ändlös åderlåtning av arbetare, och fungerar som ett slags gravplundring av den grekiska ekonomin som man låtit gå på grund. Endast det härskande systemets parasiter, de tio procent som tjänar på den snabba intensifieringen av exploateringen och omfördelningen, är tillsammans med de rika som har 560 miljarder euro deponerade på utländska konton, undantagna från effekterna av krisen, och lyckas i hög grad att öka sina inkomster.

I vilket fall som helst så förblir den totala situationen för grekiska kapitalismen hopplös. Åtstramningspolitiken har visat sig vara en ond cirkel, i takt med att lågkonjunkturen orsakar sjunkande skatteintäkter och därmed högre statsskuld. Detta kräver i sin tur nya "åtgärder" på bekostnad av den grekiska befolkningen som förment "lever över sina tillgångar", förvärrar lågkonjunkturen osv – och skapar på så sätt en oändlig slinga, en spiral ut i avgrunden.

I september tillkännagavs nya skatter, särskilt på egendom (lägenheter och hus), vilket gör situationen ännu mer outhärdlig. För en cirka 100 kvadratmeter stor lägenhet måste cirka 700 euro betalas för att tillfredsställa borgenären-långgivarens aptit (de internationella bankerna med flera). Denna skatt kommer att taxeras tillsammans med elräkningen och i händelse av utebliven betalning kommer hushållets el att stängas av! Och i februari kommer nästa delbetalning av samma skatt förfalla till betalning.

Med tanke på att en betydande andel av befolkningen redan befinner sig under brytpunkten på grund av de olika åtstramningsåtgärderna, arbetslöshet, skulder med mera, kommer många människor helt enkelt inte att kunna betala. Det grekiska samhället som helhet håller på att nå bristningsgränsen.

I denna nya situation har majoriteten av befolkningen förlorat den sista illusionen om att det trots memorandum-politiken fortfarande kan finnas vissa individuella lösningar, eller möjlighet att överleva. Detta är den verkliga anledningen till den extraordinära framgången för generalstrejken den 19 och 20 oktober då 500 000 demonstranter gick ut på gatorna enbart i Aten, även om denna framgång minskades betydligt av den kontraproduktiva taktiken från det grekiska kommunistpartiets (KKE) och deras fackliga formation PAME å ena sidan, tillsammans med det "svarta blockets" Molotovcocktail-kastare å den andra. Godkännandet av nya åtgärdspaket i parlamentet kunde inte förhindras.

Några dagar senare inramades den nationella helgdagen (28 oktober) "Nej" (Oxi) (som firas till minne general Metaxas' "nej" till Mussolinis begäran om att italienska trupper skulle stationeras på grekisk mark i början av andra världskriget – översättarens anm) av massprotester. Landsomfattande upplopp dominerade dagen. Detta var den sista bekräftelsen av att memorandum-politiken och de i regeringen som verkställer den, trojkan, men också de övriga parlamentariska grupper som indirekt stöder dem, framför allt från Ny Demokratis led och yttersta högern i LAOS – har förlorat all trovärdighet, eller närmar sig den punkten.

Med andra ord har den stora majoriteten av befolkningen kommit till slutsatsen att ingen kompromiss med regeringarna och de styrande är längre möjlig, att det viktiga är att förhindra genomförandet av samtliga åtgärder som åläggs uppifrån. Detta kan vara möjligt med lagliga protester, ockupationer och demonstrationer, eller genom "olagligt" motstånd, såsom utebliven betalning av kopparskatt på fastigheter – det vill säga genom civil olydnad.

Ett antal borgmästare och kommunfullmäktige i olika delar av staden Aten, har tillsammans med resten av landet, redan beslutat att stödja folk i denna angelägenhet och ge dem möjlighet att försvara sig mot betalningen och undvika avstängning av strömmen. Utvecklingen den senaste månaden har visat att den klyfta som alltid finns mellan de styrande, men också hela det politiska systemet, å ena sidan, och den stora massan av den styrda befolkningen å den

andra, har blivit till en oöverstiglig avgrund.

Trojkans villkor

Det råder ingen tvekan om att regeringarna i Aten, Berlin, Paris och Washington visade tecken på rädsla och panik när de registrerade denna hårda skärpning av deras front. Men de svarade också omedelbart. Trojkan ökade drastiskt sina påtryckningar på alla partier som stöder systemet att omedelbart genomföra de nya åtgärderna och med alla medel sätta stopp för socialt motstånd. Trojkan tvekar inte längre att ställa oförtäckta hot och att de facto sätta Grekland under konkursförvaltning. Den tar heller inte hänsyn till att den "politiska eliten" i Aten är avklädd in på bara kroppen och förnedrad. Det som räknas är naturligtvis mycket verkliga intressen, "räddningen av euron", etcetera.

Med allt detta manövrerande, denna utpressning, och andra allehanda åtgärder, spelar frågan om hur den grekiska befolkningens grundläggande levnadsstandard kan skyddas, inte längre någon roll i de styrandes tänkande. Enligt en rapport av "Capital.gr" är trojkans villkor för överföring av den sjätte delen av sitt lån till den nya grekiska regeringen följande:

- a) Rättslig institutionalisering av skatten på fastigheter som en permanent åtgärd. Med denna åtgärd avser trojkan och regeringen att dra in 1 670 miljoner euro i år, och allt högre summor under de följande åren.
- b) permittering av tiotusentals offentliganställda, till att börja med 30 000 omedelbart som en nödatgärd.
- c) ett åtgärds paket för att stänga, "slå ihop" och avveckla företag som tidigare var statligt ägda, i form av ett lagförslag som antas under sommaren.
- d) överföring av alla företag som privatiserats i år eller som ska privatiseras nästa år till en "fond för utvärdering av privat egendom." Detta inkluderar aktier i rikstäckande hamnanläggningar, vattenverk, det vinstinriktade spelbolaget OPAP, rikstäckande flygplatsanläggningar, gascentrat mitt i Kavala-distriktet, de nationella motorvägarnas vägtullar och regeringsbyggnader. Likaså ska "konsulter" eller övervakare av privatiseringarna utses för några av dessa företag.
- e) en ny "lista på läkemedel", vilket innebär att patienterna i framtiden själva får betala för ett antal dyra mediciner.
- f) en minskning av antalet personer som tidigare kvalificerat sig för sjukpension.
- g) de åtgärder som hittills antagits och information om deras genomförande skall biläggas statsbudgeten för 2012.

Det är överflödigt att kommentera dessa krav eftersom de talar för sig själva. Noteras bör dock att de i praktiken innebär en dödsdom för tusentals eller tiotusentals människor under de kommande månaderna och åren.

Allt detta bekräftar att det huvudsakliga syftet med memorandum-politiken inte i första hand handlar om "en minskning av skulden" och så vidare. Det som är mest angeläget för de härskande klasserna, vilket flera intervjuer med bland andra IMF:s och Ekofinrådets företrädare redan tidigare visat, är genomförandet av "reformer" i Grekland. Det innebär att levnadsstandarden för arbetare och den stora majoriteten av befolkningen måste minskas med cirka 50 eller 60 procent i genomsnitt om inte mer. I själva verket har den nedåtgående spiralen inga gränser.

Det verkar som om denna politik är ett strategiskt beslut av de europeiska, och kanske även av de nordamerikanska, kapitalistklasserna. Grundtanken är naturligtvis att etablera förhållanden under vilka "produktiva investeringar" återigen är effektiva och lönsamma. Detta kan bara uppnås genom ett avgörande nederlag för arbetarklassen och dess fullständiga underkastelse. Endast på detta sätt kan realistiska utsikter bli funna för det globala kapitalistiska systemet att hitta en utväg ur den fruktansvärda kris i vilken den kört fast.

Situationen för den grekiska vänstern

Arbetarnas och de förtrycktas nya former av masskamp, med torgockupationer på sommaren, sedan andra ockupationer och strejker, samt olika former för självorganisering från och med september, påverkar direkt alla politiska vänsterkrafter. Det grekiska kommunistpartiets (KKE) ledning, som insåg att det alltmer var på väg att bli omkört av massmobiliseringarna, försökte stärka sig genom olika sekteristiska aktioner utförda av sin fackliga formation PAME (ockupationer av ministerier, rådhus och skolor, kampanj för att vägra betala "koppsskatt"). Detta är en liten förskjutning i "partilinjén", som resulterar i ett försök att ge ledning åt massrörelsen.

KKE:s uppträdande och allmänna politiska propaganda är inriktade på en mer radikal retorik "mot kapitalismen", men överskrider ändå aldrig byråkratisk rutin. En djupare förståelse av den ekonomiska och sociala verkligheten finns inte. Även om det är sant att partiets uttalanden i allmänhet ryms inom en antikapitalistisk och mekaniskt marxistisk ram, är dess sekteristiska taktik tragiskt farlig, vilket 20 oktober rikligt demonstrerade. De motsvarar inte arbetarklassens behov av en enhetsfront, vilken är idag mer nödvändig och mer angelägen än någonsin tidigare.

Den vänsterreformistiska alliansen SYRIZA, som domineras av SYN, ett reformistiskt parti med rötter i euro-kommunismen, försöker att presentera ett trovärdigt alternativ på den parlamentariska vänsterkanten. PASOK:s snabba fall i opinionsmätningarna väcker hopp om att denna allians kan komma att åtnjuta ett nytt uppsving. Förslaget från Syrizas ordförande Tsipras att sträva efter en regering baserad på den förenade vänstern för att främja arbetarnas vitala behov står i själva verket i motsättning till massrörelsens omedelbara självorganisering och stärkandet av de militanta mobiliseringarna.

Det kan inte uteslutas att denna inriktning kan försvaga den framväxande dynamiken i motståndsrörelsen mot memorandum-politiken, och skapa nya parlamentariska illusioner. Orubblig i sin "proeuropeiska" inriktning, försöker partiledningen desperat att klamra sig fast vid det halmstrå som euro-obligationer och en demokratisering av EU-institutionerna utgör. Men alla dessa fina saker har högtidligt avslagits av de tyska regeringspartierna, och även av "oppositionspartierna", socialdemokraterna (SPD) och De gröna, och givetvis av deras klienter i bankväsendet och industrin, samt av EU-byråkratin och ECB. Partiets radikala ungdom och de radikala element i Syriza, som har gått till vänster på grund av den massiva motståndsrörelsen, krockar alltmer med de gränser som fastställts av SYN:s ledarskap.

Vänsteralliansen ANTARSYA samlar utan tvekan de mest militanta och politiserade gräsrotsaktivisterna i fackföreningarna, och bland ungdomar och studenter. Organisationen höll framgångsrikt sin första nationella kongress i slutet av oktober. Det bör dock noteras att bildandet av alliansen har fram till idag utvecklats i snigelfart, främst på grund av de utdragna fraktionsstriderna mellan de ingående organisationerna.

"De politiska teserna" är säkert ett utmärkt programmatiskt dokument. Men det blev tydligt i diskussionen före och under kongressen att en inte obetydlig minoritet av ANTARSYA

tenderar att sträva efter "vänsterenhet" i betydelsen av ett framtida regeringsprojekt. Detta skulle vara ett strategiskt koncept baserat på en "folkfronts"-politik inom ramen för det befintliga systemet, särskilt den borgerliga staten.

Debatten om att lämna euroområdet och EU som del i en strategi av övergångskrav, liksom strykande av den så kallade "icke-acceptabla delen av skulden," måste genomföras på en mycket bredare basis. Men viktigast är att inom en mycket snar framtid måste ANTARSYA börja fungera med sina lokala enheter och nationellt ledarskap som en faktor i landets politiska liv. Denna process av alliansbygge tycks i dag vara absolut nödvändigt som ett politiskt svar på den kapitalistiska krisen från den grekiska arbetarklassen.

Andreas Kloke, *Aten, 11 November 2011.*

Översättning från *International Viewpoint: Anders Hagström*